

ความต้องการและการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Needs and Uses of Online Databases of Academic Staff at Suranaree University of Technology

นางดวงใจ กาญจนศิลป์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2) ศึกษาความต้องการฐานข้อมูล ออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (3) ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีทั้งหมด จำนวน 283 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 158 ชุด (ร้อยละ 55.8) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS/PC for Windows

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า อาจารย์ใน ทุกสำนักวิชามีอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามากกว่า 19 ฐานข้อมูลในระดับไม่ เคยใช้สูงกว่าระดับอื่น โดยส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านระบบเครือข่าย ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องระบบ เครือข่ายขัดข้องบ่อยหรือสัญญาณ Wireless ไม่ทั่วถึง และการรอผลการสืบค้นใช้เวลานานในจำนวนสูงที่สุด สำหรับ ความต้องการและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ในประเด็นการนำเสนอฐานข้อมูลและวิธีการสืบค้น ฐานข้อมูลออนไลน์ อาจารย์ต้องการให้ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดทำคู่มือการใช้ฐานข้อมูลบนเว็บไซต์ของศูนย์ บรรณสารและสื่อการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำแผ่นพับ/ป้ายประชาสัมพันธ์/คู่มือศึกษาด้วยตนเอง (เอกสาร แจกฟรี) และจัดกิจกรรมแนะนำ (Road Show) ตามสำนักวิชาต่างๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ อาจารย์ต้องการให้ศูนย์ บรรณสารและสื่อการศึกษาสำรวจความต้องการของอาจารย์ก่อนดำเนินการยกเลิกบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลทดลองใช้แก่อาจารย์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล และประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการในแต่ละปีงบประมาณแก่อาจารย์เป็นรายบุคคล ตามลำดับ ใน ด้านฐานข้อมูล อาจารย์ต้องการให้ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาเพิ่มจำนวนข้อมูลที่เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full text) มากที่สุด รองลงมาคือ เพิ่มจำนวนข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Full text) ย้อนหลัง (Back file) อย่างน้อย 10 ปี และเพิ่ม จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้เพิ่มความเร็วของช่องสัญญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต

คำสำคัญ

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ / ฐานข้อมูล / อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2) ศึกษาความต้องการฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วิธีดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ อาจารย์ที่สังกัดสำนักวิชาต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีทั้งหมดที่ปฏิบัติงานอยู่ในขณะที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 283 คนโดยไม่รวมอาจารย์ที่เกษียณอายุ ลาออก และลาศึกษาต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 อัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ส่วนที่ 3 ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

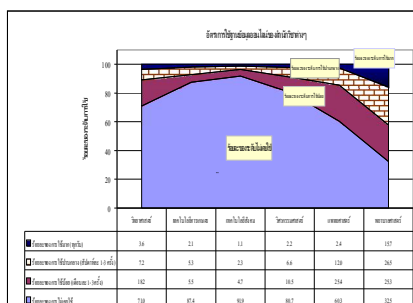
ส่วนที่ 4 ความต้องการและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าสถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC for Windows สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. อัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในทุกสำนักวิชาส่วนใหญ่มีอัตราการใช้ในระดับไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับทั้ง 19 ฐานข้อมูล อีกทั้งพื้นที่ของอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระดับไม่เคยใช้ มากกว่าพื้นที่ของอัตราการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระดับใช้มากอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับยังมีการใช้งานไม่คุ้มค่า

อาจเนื่องจากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษายังขาดการประชาสัมพันธ์ผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง เพราะจากการวิจัยในข้อปัญหาด้านผู้ใช้บริการ พบว่า นอกเหนือจากปัญหาเรื่องไม่มีเวลาเพียงพอในการสืบค้นข้อมูลแล้ว อาจารย์ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบ URL ของฐานข้อมูล และไม่ทราบว่าศูนย์บรรณสารและ

สื่อการศึกษาให้บริการฐานข้อมูลอะไรบ้าง แม้จะพบว่าบางฐานข้อมูลที่อาจารย์ต้องการให้ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับเพิ่มนั้น เป็นฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการอยู่ในปัจจุบัน เช่น ฐานข้อมูล SCOPUS ฐานข้อมูล ScienceDirect ดังนั้น ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจึงควรเร่งให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งขอบเขตเนื้อหาของฐานข้อมูลออนไลน์ วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการแก่อาจารย์อย่างทั่วถึง น่าสนใจ และต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปแนวทางจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังนี้

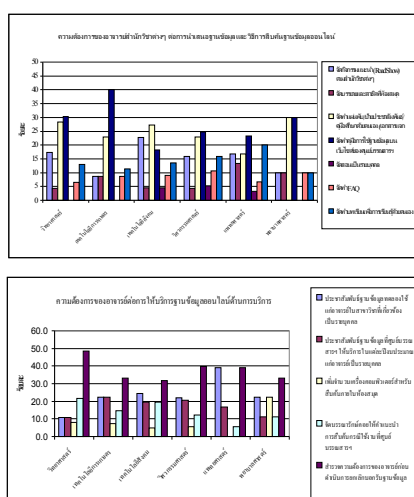
- จัดทำประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับและฐานข้อมูลออนไลน์ทดลองใช้แก่อาจารย์ นักศึกษาตามสาขาวิชา

- จัดส่งแผนพับประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ให้อาจารย์ตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
- จัดกิจกรรมแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ตามสาขาวิชา
- จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ให้แก่อาจารย์ นักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาทุก 4 เดือน
- แนะนำและติดตามการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์จากอาจารย์ทางโทรศัพท์

2. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่พบปัญหาด้านระบบเครือข่ายในเรื่องระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อยหรือสัญญาณ Wireless ไม่ทั่วถึง และการผลการสืบค้นใช้เวลานานในจำนวนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้อปัญหาอื่นๆ สอดคล้องกับที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อปัญหาในเรื่องนี้เพิ่มเติมว่า ไม่สามารถใช้อินเตอร์เน็ตนอกมหาวิทยาลัยได้ แม้จะใช้ VPN การเปลี่ยนแปลง Proxy ทำให้ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวแม้ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีได้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการ แต่จักได้ขอความร่วมมือและประสานแจ้งปัญหานี้ไปยังศูนย์คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีหน้าที่ดูแล จัดการระบบเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป

3. ความต้องการและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลทดลองใช้แก่อาจารย์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล และประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการในแต่ละปีงบประมาณแก่อาจารย์เป็นรายบุคคล เพื่อ

เป็นข้อมูลสำหรับนำไปปรับและจัดการบริหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่มีความต้องการสารสนเทศออนไลน์เพิ่ม ผู้วิจัยจึงได้นำเป็นข้อมูลสนับสนุนการของบประมาณสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย และจากข้อเสนอแนะบางประการ ได้แก่ ข้อเสนอให้ปรับปรุงเว็บไซต์ของห้องสมุด โดยควรทำ Link ไปยังวารสารโดยตรงเรียงตามลำดับอักษรชื่อวารสาร ควรมีเครื่องมือสืบค้นชื่อวารสารและทำ Link ไปยังวารสารโดยตรง เพื่อเข้าถึงวารสารที่ต้องการได้ทันที ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวเป็นสิ่งที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจักได้นำไปปรับและพัฒนาการเข้าถึงฐานข้อมูลให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ต่อไป นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยว่า ควรมี Link ไปห้องสมุดโดยตรงนั้น ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจักไปประสานงานหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ข้อมูลจากการวิจัยนี้ จักได้นำไปใช้เป็นแนวทางพิจารณาการต่ออายุสมาชิกฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับอยู่ และบอกรับใหม่ตามความต้องการที่อาจารย์เสนอแนะมา เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้และความต้องการของผู้ใช้

2) ควรมีการพัฒนาทักษะการสืบค้น ความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอน กับฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการแก่บุคลากร เพื่อให้เป็นผู้ให้บริการมืออาชีพ สร้างความเชื่อมั่น นำเชื่อถือกับผู้ใช้บริการ และช่วยให้ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

3) ควรขอการสนับสนุนเรื่องงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น โดยชี้ประเด็นความสำคัญของฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และการวิจัยที่สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

4) มหาวิทยาลัยควรมีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ รอง รับกับความต้องการของการใช้บริการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาพฤติกรรมและการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

